

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 , 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 50 став 6 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/2019) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет **Историја** за IX одделение на деветгодишното основно образование за учебната 2020/21 година.

1. Вовед

Скратената наставна програма по наставниот предмет Историја се базира на целите предвидени со наставната програма за наставиот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратената програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 159 наставни денови, при што се запазува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма, односно наставен предмет со 2 часа неделно односно 64 часа годишно во скратената програма.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите, определените поими, методите и активностите утврдени во редовната наставна програма.

Предметот историја има значајно место во воспитно-образовниот процес во основното деветгодишно образование бидејќи учениците треба да усвојуваат суштински, систематизирани и научно потврдени знаења. Тие треба да стекнат основно разбирање на минатото и сегашноста на историјата на цивилизациите и нејзините главни етапи. Изучувањето на историјата треба да изгради свест и позитивни ставови за одредени историски настани, движења, личности во историската борба за демократија и човекови права.

Наставата по историјата, исто така, дава придонес во изградувањето вредносен систем на однесување кон својот народ и држава, кон другите народи и држави, да им помага на младите да ја разбираат сегашноста во светлината на минатото и сè она што претставува цивилизациско достигнување во светот во духот на граѓанските вредности и демократијата, како и да го продлабочи интересот за натамошно изучување на историските настани и процеси.

2. Преглед на теми и наставни содржини

Тема: Европа, Балканот и Македонија во Првата светска војна 3+2=5

Темата се обработува со 3 часа за нови содржини + 2 часа за вежби и повторување. Наставниот час е планиран да трае 30 минути

Содржини:

1. Првата светска војна
2. Балканските држави и народи во Првата светска војна
3. Македонија во Првата светска војна
4. Албанија во Првата светска војна

Тема: Светот, Европа и Балканот меѓу двете светски војни 7+4=11

Темата се обработува со 7 часа за нови содржини + 4 часа за вежби и повторување. Наставниот час е планиран да трае 30 минути

Содржини:

5. Светот по Првата светска војна
6. Турција станува република
7. Создавање на Кралството СХС
8. Бугарија и Грција меѓу двете светски војни
9. Албанија од 1918-1928 година
10. Кралството Албанија од 1928 до 1939 година
11. Положбата на Албанците во Кралството СХС
12. Културно- просветните прилики кај Албанците меѓу двете светски војни

Тема: Македонија меѓу двете светски војни 4+ 3= 7

Темата се обработува со 4 часа за нови содржини + 3 часа за вежби и повторување. Наставниот час е планиран да трае 30 минути

Содржини:

13. Македонците во рамките на соседните држави
14. Македонското национално-ослободително движење
15. Македонското национално прашање во меѓународните односи
16. Афирмација на македонската национална свест, јазик и култура

Тема: Светот, Европа и Балканот во Втората светска војна 6+4=10

Темата се обработува со 6 часа за нови содржини + 4 часа за вежби и повторување. Наставниот час е планиран да трае 30 минути

Содржини:

17. Втората светска војна
18. Холокаустот и последиците во текот на втората Светска војна
19. Силите на оската и балканските земји
20. Југославија во Втората светска војна
21. Грција во Втората светска војна
22. Бугарија во Втората светска војна
23. Албанија во Втората светска војна
24. Албанците во Југославија и Грција во времето на Втората светска војна

Тема: Македонија во Втората светска војна 6+4=10

Темата се обработува со 6 часа за нови содржини + 4 часа за вежби и повторување. Наставниот час е планиран да трае 30 минути

Содржини:

25. Окупација и поделба на Македонија
26. Вооруженото востание во Македонија (1941 година)
27. НОБ во Македонија (1942-1944 година)
28. Ослободување на Македонија и учество на Македонците во ослободувањето на Југославија
29. Положбата на Македонците во Бугарија (1941-1944 година)
30. Положбата на Македонците во Грција (1941-1944 година)
31. Создавање на Македонската држава

Тема: Светот, Европа и Балканските земји по Втората светска војна 5+4=9

Темата се обработува со 5 часа за нови содржини + 4 часа за вежби и повторување. Наставниот час е планиран да трае 30 минути

Содржини:

32. Меѓународните односи по Втората светска војна
33. Подем и кризи на социјализмот
34. Општествените-економски и политички промени на Балканските држави
35. Албанија од 1944-1990 година
36. Албанците во Авнојска Југославија и Грција од 1945 -1990 година
37. Културно-просветниот развој на Албанците во Југославија

38. Југославија и Албанија во плуралистичките и демократските процеси

Тема: Македонија по Втората светска војна 7+5=12

Темата се обработува со 6 часа за нови содржини + 4 часа за вежби и повторување. Наставниот час е планиран да трае 30 минути

Содржини:

39. Општествено- политички и економски прилики во Македонија

40. Положбата на националните малцинства и етнички групи во Македонија по Втората светска војна (1944-1991 година)

41. Самостојна и независна Македонија

42. Македонската православна црква

43. Исламската верска заедница и другите верски заедници во Македонија

44. Образование, наука и култура

45. Културно-просветен развој на Албанците во Македонија (1944-1991 година)

46. Положбата на Македонците во соседните држави

47. Иселеништвото од Македонија во светот по Втората светска војна

ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ 47 НАСТАВНИ СОДРЖИНИ, НАСТАВНИЦИТЕ ВО СВОЕТО ГОДИШНО И ТЕМАТСКО-ПРОЦЕСНО ПЛАНИРАЊЕ ЗАДОЛЖИТЕЛНО ТРЕБА ДА РЕАЛИЗИРААТ 34 СОДРЖИНИ

3. Дидактички препораки

При реализацијата на наставната програма по историја наменета за учениците од VIII одделение се поаѓа од развојните можности, возраста, способностите и интересите на учениците. Наставните содржини се изучуваат преку историјата на секојдневното живеење, културата, обичаите, а не преку војните. Наставникот ги поттикнува учениците да се запознаат и да ги сфатат историските процеси, а не инсистира на фактографско помнење на сите датуми од историскиот период што се разработува.

Оваа наставна програма е структурирана за да поттикнува кај ученикот интегриран развој во сфаќањата на општествениот развој во историскиот период, а целите, содржините и активностите се компонирани за меѓусебно поврзување на одредените содржини со наставните предмети од општествената група на науки (мајчин јазик, ликовна и музичка уметност, географија, општество, граѓанска култура и др.).

Препораките за годишниот фонд на часови се дадени само како ориентација заедно со конкретните цели и теми/содржини.

Предметниот наставник не се ограничува во прераспоредувањето на темите и содржините според потребите при реализацијата, туку сопствената креативност и поинаквото користење на часовите треба да го проценува според достигнуањата на неговите ученици, т.е. според промените во квалитетот на знаењата и способностите кои тие ги постигнуваат.

Наставникот ќе користи наставни средства и помагала што се определени со редовната наставна програма.

Според поставените цели на наставната програма по историја наставникот во текот на наставниот процес редовно ги следи и вреднува знаењата и постигањата на учениците и ги прибира показателите за нивните активности, потоа мотивираноста за учење - оваа компонента е основен и составен дел на планирањето на наставникот за наставата и учењето. За проверување и оценување на постигањата на учениците во рамките на наставниот материјал и наставните теми дадени во наставната програма, наставникот треба да ги има предвид следниве компоненти: усно излагање, презентација, наставни ливчиња, ученички квиз, играње на улоги.

4. Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма ја реализира наставик согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната настава програма.

Скратената наставна програма по наставниот предмет Историја за IX одделение во основното образование за учебната 2020/2021 година ја утврди

Бр.12-8424/61

16.9.2020

Министер за образование и наука

Мила Царовска